

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

INTERESUJĄCY ten INTERES

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Czy słowa INTERESOWAĆ SIĘ, INTERESUJĄCY i INTERES są ze sobą spokrewnione czy to tylko podobieństwo brzmieniowo-graficzne? I które z tych słów pojawiło się pierwsze? Wszystkie trzy słowa są ze sobą powiązane, łączy je nie tylko zwykłe podobieństwo. Najmłodszy – i całkiem polski – jest przymiotnik INTERESUJĄCY. Starsze i zapożyczone są czasownik INTERESOWAĆ (SIĘ) i rzeczownik INTERES. W drugiej połowie XVII w. zapożyczyliśmy z języka niemieckiego równoległe czasownik INTERESOWAĆ (SIĘ) (od niemieckiego (sich) interessieren) oraz rzeczownik INTERES (niemieckie das Interesse). Przymiotnik INTERESUJĄCY to tak naprawdę imiesłów przymiotnikowy czynny utworzony od czasownika INTERESOWAĆ (SIĘ). W drugiej połowie XIX w. – rzecz jasna już na gruncie polszczyzny – oderwał się od tego czasownika, zyskał odrębne, własne znaczenie i zaczął funkcjonować jako przymiotnik. Czasownik natomiast zapożyczyli od nas Rosjanie i – podobnie jak my – włączyli go od razu w system morfologiczny języka rosyjskiego. Niemiecki wyraz das Interesse, który w polszczyźnie przekształcił się w INTERES, nie pojawił się znikąd. Pochodzi z łaciny, w której bezokolicznikowa forma inter-esse oznaczała dosłownie ‘być pomiędzy’ (tak jak most jest pomiędzy jednym a drugim brzegiem rzeki). Od tego znaczenia powstało drugie, tłumaczone bezosobowo ‘jest rzeczą istotną..., jest ważne..., chodzi o to...’ i właśnie to znaczenie dało podstawę odpowiednikom rzeczownika INTERES w wielu językach europejskich. I w niemieckim, i we włoskim, i w hiszpańskim INTERES oznaczał najpierw ‘zysk, coś korzystnego, udane przedsięwzięcie’, a potem ewoluował znaczeniowo, uzyskując, podobnie jak w polszczyźnie kolejne znaczenia: ‘przedsiębiorstwo’, ‘sprawa’, ‘transakcja’. W jaki sposób dokonało się przejście znaczeniowe i INTERES zaczął oznaczać również niezwykle istotną część męskiego ciała, pozostawiamy Waszej domyślności.